

Filosofia de la tecnologia

Codi: 100317
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OT	3	0
2500246 Filosofia	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Jaume Sastre Juan
Correu electrònic: Jaume.Sastre@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Sespera que l'alumnat pugui llegir amb fluïdesa textos acadèmics en anglès, ja que bona part de la bibliografia és en aquest idioma.

Prerequisits

No n'hi ha

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és proporcionar eines per pensar críticament la tecnologia i posar-les en pràctica a través de l'anàlisi situada d'artefactes i sistemes tècnics concrets.

Smartphones, concertines, càmeres de videovigilància, ventiladors hospitalaris, ordinadors, creuers, contenidors de transport marítim de mercaderies, passaports biomètrics, retroexcavadores, xarxes elèctriques, aliments transgènics, trens d'alta velocitat, màquines de cosir, preservatius, drons, escopetes de bales de goma, centrals nuclears, tenalles...

Com pensar filosòficament la constitució material dels móns en què vivim? De quines maneres el disseny i l'ús objectes i sistemes tècnics encarnen relacions socials, idees, valors? Com exerceixen poder i materialitzen relacions de dominació? Quin paper juga la tècnica en la construcció de cossos, afectes, identitats i subjectivitats? Quines qüestions ètiques, polítiques i ontològiques hi ha en joc?

La caixa d'eines que es desplegarà i s'utilitzarà al llarg del curs conté instruments conceptuals, materials empírics i tècniques analítiques de diverses procedències. Les mirades des de la filosofia es combinaran amb perspectives provinents de disciplines com la història, la sociologia, l'antropologia o els estudis socials de la ciència i la tecnologia, així com altres reflexions i pràctiques crítiques elaborades fora dels murs de l'acadèmia.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Utilitzar la simbologia i els procediments de les ciències formals en l'anàlisi i la construcció d'arguments.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar casos històrics de fets científics.
2. Analitzar i sintetitzar informació.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Comunicar de forma oral i escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits.
5. Construir arguments filosòfics amb rigor.
6. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
7. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
8. Desenvolupar habilitats d'aprenentatge autònom
9. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
10. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
11. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
12. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
13. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
14. Explicar aspectes de la història de la ciència utilitzant la terminologia pròpia de la disciplina.
15. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
16. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
17. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
18. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
19. Formalitzar arguments de qualsevol procedència i calcular-ne la correcció lògica.
20. Formular objeccions i contraobjeccions amb correcció lèxica, precisió conceptual i coherència argumentativa.
21. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
22. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
23. Liderar grups de treball, supervisar tasques col·lectives i treballar amb vocació d'unir diverses posicions
24. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.

25. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
26. Participar en debats sobre qüestions filosòfiques respectant les opinions dels altres participants
27. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
28. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
29. Reflexionar sobre el treball propi i el de l'entorn immediat amb intenció de millorar-los de manera continuada
30. Resoldre problemes de manera autònoma.
31. Utilitzar tant eines informàtiques bàsiques (per exemple, processadors de textos o bases de dades) com programes especialitzats necessaris en la pràctica professional de l'arqueologia

Continguts

1. Què és la tecnologia? Genealogia crítica d'un concepte
2. Eines, artefactes i sistemes: sobre els modes d'existència dels objectes tècnics
3. Disseny: la configuració social de la tecnologia
4. Tecnopolítica: materialitat, poder i formes de vida
5. Interaccions: agència, delegació i accions situades
6. Subjectivació: rituals, emocions, identitats
7. Interseccions: gènere, colonialitat i racialització
8. Naturalesa: biotecnologia, eco-modernisme, ecologia política
9. Mites: solucionisme, transhumanisme, anarcocapitalisme
10. Catàstrofes: nocivitats, nuclearització, antropocè
11. Control: cibernètica, big data i governamentalitat
12. Tecnocràcia? Sobirania, autonomia, convivialitat

Metodologia

L'assignatura combina l'exposició teòrica amb seminaris de discussió al voltant de textos escollits. Cada setmana hi haurà una sessió teòrica i un seminari. Per tant, s'espera de l'estudiant que dugui les lectures al dia i participi activament a la discussió col·lectiva.

Cada tema tractarà una o diverses mirades filosòfiques, històriques, antropològiques o sociològiques sobre la tecnologia, que seran sempre discutides en relació a eines, artefactes o sistemes tècnics concrets i situats. Al campus virtual s'anirà publicant bibliografia per a cadascun dels temes.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases teòriques	23	0,92	1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 20, 22, 26, 28
Tipus: Supervisades			

Seminaris de discussió	22	0,88	1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29
Tutories	3	0,12	3, 8, 12, 25, 30
Tipus: Autònomes			
Lectura i treball autònom	48	1,92	1, 2, 3, 8, 9, 10, 12, 13, 21, 24, 25, 28, 29, 30

Avaluació

L'avaluació consistirà en:

A) Un assaig final (50%), el tema del qual serà escollit per l'estudiant i consensuat amb el professor. El format serà anunciat a l'inici del curs.

B) Dos exercicis escrits (15% + 15%) consensuats amb el professor i que s'emmarcaran en el procés de recerca i elaboració de l'assaig final. El format dels exercicis serà anunciat a l'inici del curs.

C) La participació activa als seminaris de discussió (20%). Aquesta activitat no és recuperable.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Totes les activitats d'avaluació tindran la seva corresponent revisió ja sigui de manera presencial o virtual.

Per a superar l'assignatura per avaluació continuada cal obtenir un promig mínim de 5.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 20% de les activitats d'avaluació.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Recuperació:

Per poder participar a la recuperació, l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat d'un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total. La qualificació mínima mitjana de les activitats avaluades no pot ser inferior a 3 ni superior a 5.

El 20% corresponent a la participació activa en els seminaris de discussió, així com aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats, no són recuperables.

La recuperació consistirà en el nou lliurament dels actes d'avaluació suspesos, en un format que serà anunciat amb suficient antelació.

S'informarà oportunament a través del campus virtual de qualsevol modificació relacionada amb l'avaluació, metodologia, etc.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assaig final	50%	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 24, 25, 28, 30, 31

Exercici escrit (1)	15%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 28
Exercici escrit (2)	15%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 24, 28
Participació activa als seminaris de discussió	20%	8	0,32	1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 23, 26, 27, 29

Bibliografia

Anders, Günther (2011 [1956]) *La obsolescencia del hombre: Sobre el alma en la época de la segunda revolución industrial*. Valencia: Pre-Textos.

Akrich, Madeleine (1992). "The De-Description of Technical Objects". In: Bijker, Wiebe; Law, John (eds.), *Shaping Technology/Building Society*. Cambridge: MIT Press, 205-224.

Benjamin, Ruha (2019). *Race After Technology: Abolitionist Tools for the New Jim Code*. Cambridge: Polity Press.

Bonneuil, Christophe; Fressoz, Jean-Baptiste (2015). *The Shock of the Anthropocene: The Earth, History, and Us*. London: Verso.

Borgmann, Albert (1984). *Technology and the Character of Contemporary Life: An Inquiry*. Chicago: University of Chicago Press.

Collins, Harry; Kusch, Martin (1998). *The Shape of Actions: What Humans and Machines can Do*. Cambridge: MIT Press.

Dusek, Val (2006). *Philosophy of Technology: An Introduction*. Malden: Willey-Blackwell.

Edgerton, David (2006). *The Shock of the Old: Technology and Global History Since 1900*. London: Profile Books.

Feenberg, Andrew (1999). *Questioning Technology*. New York: Routledge.

Fisch, Michael (2018). *An Anthropology of the Machine: Tokyo's Commuter Train Network*. Chicago: University of Chicago Press.

Friis, Jan Kyrre Berg Olsen et al. (eds.) (2013). *A Companion to the Philosophy of Technology*. Malden: Wiley-Blackwell.

Grupo Marcuse (2019). *La libertad en coma: Contra la informatización del mundo*. Ediciones el Salmón.

Haraway, Donna (1991 [1983]). "A Cyborg Manifesto: Science, Technology, and Socialist-Feminism in the Late Twentieth Century". In: Simians, Cyborgs, and Women: The Reinvention of Nature. New York: Routledge, 149-182.

Haraway, Donna (2016). *Staying with the Trouble: Making Kin in the Chtulucene*. Durham: Duke University Press.

Ilich, Ivan (2012 [1973]). *La convivencialidad*. Barcelona: Virus.

Ippolita (2016). *Anime elettriche: riti e miti sociali*. Milano: Jaca Books.

Latour, Bruno (1996 [1993]). *Aramis, or the Love of Technology*. Cambridge: Harvard University Press.

Law, John (ed.) (1991). *A Sociology of Monsters: Essays on Power, Technology and Domination*. London and New York: Routledge.

Mackenzie, Donald; Wajcman, Judy (eds.) (1999). *The Social Shaping of Technology (2nd edition)*. Philadelphia: Open University Press.

Masco, Joseph (2006). *Nuclear Borderlands: The Manhattan Project in Cold War New Mexico*. Princeton: Princeton University Press.

Mitcham, Carl (1994). *Thinking through Technology: The Path Between Engineering and Philosophy*. Chicago: University of Chicago Press.

Mumford, Lewis (2016 [1967-1970]). *El mito de la máquina (2 vols.)*. Logroño: Pepitas de Calabaza.

Ortega y Gasset, José (2014 [1933]). *Ensimismamiento y alteración. Meditación de la técnica y otros ensayos*. Madrid: Alianza Editorial.

Scharff, Robert; Dusek, Val (eds.) (2014). *Philosophy of Technology: The Technological Condition (2nd edition). An Anthology*. Malden: Wiley-Blackwell.

Schatzberg, Eric (2018) *Technology: Critical History of a Concept*. Chicago: University of Chicago Press.

Simondon, Gilbert (2018 [1958]). *El modo de existencia de los objetos técnicos*. Buenos Aires: Prometeo.

Stiegler, Bernard (2003 [1996]). *La técnica y el tiempo (3 vols.)*. Hondarribia: Hiru.

Suchman, Lucy (2006). *Human-Machine Reconfigurations: Plans and Situated Actions, 2nd Edition*. Cambridge: Cambridge University Press.

Trocchi, Agnese (2019). *Internet, mon amour: Cronache prima del crollo di ieri*. C.I.R.C.E.
[<https://ima.circex.org/>]

Winner, Langdon (1986). *The Whale and the Reactor: A Search for Limits in an Age of High-Technology*. Chicago: University of Chicago Press.